

Speech 7 Oktober 2010 - VNG Millenniumgemeenten

Introductie

Dames en heren,

- Allereerst wil ik u hartelijk danken voor de uitnodiging om te spreken op uw millennium gemeente symposium. Goed dat ik hier vandaag met u mag spreken over de MDGs, ontwikkelingssamenwerking en de rol van gemeenten daarbij.
- Ik ben ambassadeur voor de Millenniumdoelen en de Publiek private partnerschappen. Dat betekent dat het mijn taak is om 1) meer partijen, publiek en private, te betrekken bij het behalen van de Millenniumdoelen en 2) verschillende initiatieven uit de samenleving bij elkaar te brengen en daardoor meer resultaten te boeken bij het behalen van de millenniumdoelen.
- Want armoedebestrijding is niet langer een taak van overheden alleen. Er zijn vele andere spelers die een belangrijke bijdrage kunnen leveren! Daarbij kijken we tegenwoordig niet automatisch meer naar traditionele partners als de VN of maatschappelijke organisaties als NOVIB of het Rode Kruis. Ook bedrijven en u als Millennium Gemeenten speelt een belangrijke rol in de agenda voor armoedebestrijding!
- Ik wil dan ook beginnen om mijn dank uitspreken voor uw inzet als bestuurders en vertegenwoordigers van o.m. gemeenten, provincies, waterschappen, VNG Internationaal en tal van andere organisaties die de millenniumdoelen dichterbij brengen.
- Het past in een trend. Uit onderzoek blijkt dat het aantal mensen dat zich inzet om iets te doen aan ontwikkelingssamenwerking toeneemt. En dat is opmerkelijk, in deze turbulente tijd waarin hevig wordt gediscussieerd over het nut en de effectiviteit van ontwikkelingssamenwerking. En het nieuwe kabinet daar ook minder middelen beschikbaar voor zal stellen. Maar dat biedt ook kansen, daarover zo meer. Dan zal ik wat meer zeggen in reactie op de opmerkingen van mw Jorritsma over dat nieuwe beleid.

Stavaza MDGs

- Graag wil ik eerst iets zeggen over de millenniumdoelen zelf. Ze stonden centraal in het beleid van het vorige kabinet en staan ook weer duidelijk genoemd in het Regeerakkoord van het komende kabinet.
- Waarom zijn die millenniumdoelstellingen nu zo van belang?
- 1) Ze zijn door de hele wereld onderschreven. In september 2000 namen 189 regeringsleiders en staatshoofden van de Verenigde Naties de Millenniumverklaring aan. In de Millenniumverklaring staan acht hoofddoelen die in 2015 gerealiseerd moeten zijn. Deze acht hoofddoelen vormen een agenda voor armoedebestrijding, om iedereen kans te geven op een fatsoenlijk bestaan.
- 2) De onderwerpen van de millenniumdoelen waren niet nieuw, ontwikkelingssamenwerking bestond immers al. Wel nieuw was dat voor het eerst internationale afspraken werden gemaakt met concrete, meetbare doelstellingen.

Het is nu 2010, nog 5 jaar te gaan. Waar staan we nu?

- Globaal kunnen we stellen dat op vrijwel alle doelstellingen vooruitgang is geboekt. Maar niet alle doelen zullen in 2015 overal worden gehaald. Sommige landen doen het goed, in andere gaat het slechter dan verwacht, met name landen in conflict en in Afrika.
- Successen zijn geboekt op vermindering van de armoede (halvering van het aantal armen is in zicht van 1,8 mld naar 900 mln, ondanks stijging van de wereldbevolking), minder malaria, meer schoon drinkwater en meer kinderen naar school. Zo is de kindersterfte van 12 naar 8 miljoen kinderen teruggedrongen. Dit betekent dat per dag 10.000 kinderen minder sterven! Dit zijn belangrijke successen, waar ook u aan bijgedragen heeft!
- Helaas gaat de vooruitgang op de doelstellingen voor moedersterfte en gelijke rechten voor mannen en vrouwen langzamer dan gehoopt. Ongeveer 1000 vrouwen sterven nog elke dag aan oorzaken die met zwangerschap te maken hebben.
- Echter, door conflicten, de financiële crisis en klimaatverandering bestaat bovendien het risico dat behaalde successen teniet worden gedaan.

- Kortom, er moet nog veel gebeuren om alle MDGs in 2015 te halen.

MDG Top

- Van 20 tot 22 september vond in New York de Top over de Millenniumdoelstellingen plaats. 10 jaar na dato werd afgelopen maand de balans zoals ik die zojuist schetste opgemaakt. Ik was daar met onze demissionaire minister president Balkenende.
- Wij hebben ons ingezet voor de Millenniumdoelen die het verst achterblijven. Dit zijn MDG 3 en MDG 5; zelfde rechten voor mannen en vrouwen en verbetering van de gezondheidszorg voor moeders.
- Ook heeft Nederland tijdens de Top in het bijzonder aandacht gevraagd voor de gebieden die op een flinke achterstand staan in het behalen van de MDGs.
- Ten slotte heeft Nederland zich ingezet voor de MDGs waar wij vanwege onze kennis een meerwaarde hebben, zoals schoon drinkwater en sanitatie, de ontwikkeling van de financiële sector en landbouw en voedselzekerheid. En daar hadden we rustig de kennis en kunde van de Nederlandse gemeenten bij kunnen noemen, gezien ook de positieve evaluaties die er zijn over de gemeentelijke ontwikkelingssamenwerking.
- Nederland heeft ook tijdens de Top benadrukt dat overheden de klus niet alleen kunnen klaren en moeten samenwerken op zowel centraal, als lokaal niveau. Met zowel traditionele als nieuwe partners, als het bedrijfsleven, met gemeenten.
- Nederland beschouwt de Top als redelijk succesvol. Internationale afspraken zijn herbevestigd en de Millenniumdoelen blijven hoog op de internationale agenda staan, ondanks de financiële en economische crisis! Tijdens de Top is afgesproken om de komende jaren te werken aan nieuwe internationale afspraken voor na 2015.
- Ook aan lokale samenwerking is uitgebreid aandacht besteed. In het slotdocument wordt de noodzaak van hulp op lokaal niveau herhaaldelijk genoemd.

Belang van betrokkenheid vanuit Nederlandse gemeenten

- Dames en heren, uw blijvende betrokkenheid voor het behalen van de Millenniumdoelen is van groot belang, nu ook de internationale erkenning er steeds meer komt!
- Dat kan op verschillende manieren. In eigen land kunnen gemeenten een belangrijke bijdrage leveren. U staat dicht bij uw burgers; u kent hun behoeften en vaardigheden, u kunt ze mobiliseren en informeren, allemaal van belang voor initiatieven gericht op OS, van kleine tot grote.
- Maar daarnaast heeft u een belangrijke rol door met uw kennis te investeren in lokaal bestuur buiten Nederland. Door het aangaan van stedenbanden, en door het uitvoeren van programma's voor capaciteitsopbouw van de gemeenten in ontwikkelingslanden. Juist die kennis van de lokale situatie is volgens het WRR-rapport cruciaal voor effectieve armoedebestrijding, zoals mw Jorritsma al zei.
- Mevrouw Jorritsma noemde net al het LOGO South programma. U bent natuurlijk benieuwd hoe het met de besluitvorming daarover staat. Ik zit in die Commissie en het is geen geheim dat er positief over dit voorstel wordt gedacht, maar er moet nog besluitvorming plaatsvinden door de nieuwe bewindspersoon. En ik hoef u niet te vertellen dat dat nog niet direct een uitgemaakte zaak is. Niet alleen omdat er natuurlijk nogal wat discussie geweest is over de rol die gemeenten al dan niet zouden moeten spelen in ontwikkelingssamenwerking, maar ook omdat we gewoon een miljard moeten bezuinigen. Dat is 20% van het budget voor Ontwikkelingssamenwerking.
- Terug naar een meer zekere kant van de gemeentelijke samenwerking. Het initiatief voor Millennium Gemeenten blijkt zeer succesvol.
- Zo ben ik erg enthousiast over het initiatief van leerlingen van het Anna van Rijn College uit Nieuwegein. Leerlingen uit de Millennium Gemeente Nieuwegein bezochten de zuster gemeente Rundu in Namibië en omgekeerd. In beide gemeenten gingen de leerlingen samen op zoek naar manieren om bij te dragen aan het

behalen van de Millenniumdoelen. Er bleek dat zowel in Rundu als in Nieuwegein nog het één en ander te verbeteren viel. De leerlingen waren erg onder de indruk van de problemen in Rundu. Van de gezamenlijke zoektocht werden beeldverslagen gemaakt die te zien zijn op Millennium Gemeente TV op de site van de Millennium Gemeente campagne. Ik begrijp dat dit inspirerende initiatief later op de dag wordt toegelicht in een van de workshops.

- Inmiddels wonen ruim 9 miljoen Nederlanders in een Millennium Gemeente. In ruim 3 jaar tijd is het aantal Millenniumgemeenten opgelopen tot meer dan één derde van alle Nederlandse gemeenten. Indrukwekkend hoe groot het bereik van de Millennium Gemeenten inmiddels is! Dat halen wij nooit met onze voorlichtingscampagnes.
- En het blijkt ook dat samenwerking met de Millennium Gemeenten als hefboom werkt. Het jaarlijkse campagnebudget voor Millenniumgemeenten wordt in de gemeenten zelf maar liefst met een factor 5 vermenigvuldigd!

Belang van relatie tussen gemeenten en bedrijfsleven

- Geachte aanwezigen,
- Tenslotte, wil ik nog terugkomen op het afnemende budget voor ontwikkelingssamenwerking en de kansen die dat biedt. Als er iets duidelijk was tijdens de MDG top was het wel het belang van publiek private samenwerkingsverbanden om ook in situaties van minder ontwikkelingshulp die millenniumdoelen te halen.
- Het bedrijfsleven is onmisbare partner voor ontwikkelingssamenwerking. Vanwege hun kennis, de technologie, de investeringen in ontwikkelingslanden en vooral ook omdat bedrijven bijdragen aan economische ontwikkeling in ontwikkelingslanden. En dat is de enige manier om uiteindelijk zelfredzaam te worden. Maar daar is soms wel een steuntje in de rug voor nodig van overheden. Juist die bundeling van kennis en kunde kan meerwaarde opleveren is onze ervaring. VB PSI.
- Nederlands is internationaal koploper op het gebied van publiek-private samenwerking en is momenteel betrokken bij 75 publiek private partnerschappen van verschillende aard. Dit vertaalt zich in een totale investering van maar liefst 750 miljoen euro .

- Ook op lokaal niveau spant u zich in om de samenwerking met bedrijven te versterken door het project “Millennium Gemeenten in bedrijf”!
- Vorig jaar sloten VNG Internationaal, CREM en NICIS een zogenaamd millenniumakkoord met Buitenlandse Zaken. Doel van dit publiek-private partnerschap is om in een achttal Millenniumgemeenten de samenwerking tussen de gemeenten, organisaties en bedrijven meer systematisch te stimuleren. Het project heeft zijn eerste vruchten al afgeworpen: concrete plannen voor samenwerking tussen de betrokkenen en een handleiding voor andere gemeenten en bedrijven om samen ook aan de slag te gaan.
- Dit is nu een goed voorbeeld van wat samenwerking kan brengen.

Slot

- Dames en heren, In het huidige politieke klimaat krijgen de Rijksoverheid én gemeenten te maken met enorme bezuinigingen. Het nieuwe kabinet heeft er ondanks forse bezuinigingen voor gekozen om het internationaal afgesproken ontwikkelingsbudget van 0,7% BNP te handhaven en ambitie uit te spreken in het nieuwe regeerakkoord. Ik hoop dat u uw ambities ook niet zal laten verslappen en de kansen grijpt die deze nieuwe politieke situatie ook biedt. Bv door meer en slimmer samen te werken met burgers, bedrijven, maatschappelijke organisatie, etc, zodat we op die manier een concrete bijdrage kunnen leveren om de millenniumdoelen te bereiken.
- Hartelijk dank voor uw tijd en aandacht.